

בית הדין האזורי לעבודה חיפה

ב"ל 21-11-14122-ב"ל 21-06-20150

30 יולי 2024

לפני:

כב' השופטת איריס רש

נציג ציבור (עובדים) מר דוד שמחוני

נציגת ציבור (מעסיקים) גב' ענבל רוור

התובע

אליהו שמיר

-

הנתבע

**המוסד לביטוח לאומי
ע"י ב"כ: עו"ד חן פולגר לוי ואח'**

1

2

פסק דין

3

4

5

6

7

8

9

ואלו העובדות הרלוונטיות:

10

11

2. התובע, הינו יליד 23.10.1950.

12

13

3. התובע היה נשוי מיום 13.7.1976, התגרש בשנת 1996 ובשנת 2014 נישא בשנית (ביום 4.7.2014)

14

15

16

17

18

19

20

21

לגבי ילנה שמיר שקיבלה מעמד של תושבת ארעית בישראל החל מחודש 8/2018. יצוין כי במסגרת הסיכומים העלה התובע לראשונה טענות שונות לגבי מועד תחילת התושבות של אשתו כשלטענתו, המועד לקביעת התושבות הוא המועד בו הוגשה הבקשה למשרד הפנים להסדרת מעמדה כתושבת ביום 23.10.2017¹. יובהר כבר עתה כי התושבות של הגב' ילנה שמיר לא נבחנה על ידי הנתבע וממילא לא התקבלה על ידו החלטה, כך שאין בסמכותנו לדון בענין זה. יתר על כן, טענות התובע בנוגע לתושבות של אשתו חורגות מיריעת המחלוקת בתיקים שבכותרת ובכל מקרה, לא הובאו בפנינו ראיות על מנת להכריע בשאלת תושבותה של ילנה לפני מועד קבלת האשרה כתושבת ארעית בחודש אוגוסט 2018.

¹ סעיף 105 ונספח 3 לסיכומי התובע.

בית הדין האזורי לעבודה חיפה

ב"ל 21-11-14122-ב"ל 21-06-20150

30 יולי 2024

- 1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
4. בשנים 2000 – 2002 התובע היה בעלים של פאב/מועדון לילה.
5. התובע צבר חוב דמי ביטוח בגין התקופה שבה דווח כעצמאי בשנת 2000 ובגין השנים 2001 – 2004 ו – 2012 – 2017 בהן סווג כמי שאינו עובד. בנוסף, התובע צבר חוב במחלקת גבייה מעסיקים בגין אי תשלום דמי ביטוח עבור העובדים שהועסקו במועדון.
6. בשנים 2001 – 2002 נשלחו לתובע דרישות תשלום והוטלו שני צווי עיקול על נכסי התובע בבנק מסד².
7. בשנת 2002 התובע לקה בתסמונת גיליאן ברה (GBS) והיה מאושפז בב"ח תקופה ממושכת שלאחריה נזקק לטיפול שיקומי. התובע הגיש תביעת נכות וביום 3.4.2005 נקבעה לו נכות זמנית בשיעור 100% בגין התקופה שמיום 28.8.2002 ועד ליום 30.11.2022 ונכות צמיתה בשיעור של 20% בגין חולשה ברגל ימין החל מיום 1.12.2002.
8. ביום 6.1.2005 התובע הגיש לנתבע בקשה לביטול והפחתת קנסות והפרשי הצמדה שצבר החוב וביום 28.2.2005 הודע לתובע כי בקשתו התקבלה והחוב על סך 8,430 ₪ בלבד (אחרי ההפחתה), בכפוף לתשלום מיידי³.
9. אין מחלוקת שהחוב הנ"ל לא שולם. לא נעלמה מאיתנו עדות התובע בחקירתו הנגדית במסגרתה טען כי הסדיר את החוב בשנת 2005 ועל כן לא היה לו חוב בדמי ביטוח בגין השנים 2000-2005 לאחר יום 28.3.2005⁴. עם זאת, בכתב התביעה כמו גם בהליך הקודם שהתנהל בעניינו של התובע (ב"ל 19-01-48487) ובדיון שהתקיים בפנינו ביום 3.5.2022, התובע לא חלק על עצם קיומו של החוב וגובה החוב⁵, התובע לא חלק על עצם קיומו של החוב ועל גובה החוב וטענתו התמצתה בהתיישנות החוב ו/או בשיהוי מינהלי בגביית החוב. כך גם, לטענת התובע, בשנת 2005 החוב שלו הוגדר ברישומי הנתבע כחוב מסופק, היינו כחוב שקיים ספק לגבי היכולת לגבות אותו, הגדרה שאינה מתיישבת עם תשלום החוב בחודש מרץ 2005. מכל מקום, הנטל להוכיח את פרעון החוב מוטל על התובע והנתבע לא הרים את הנטל ולא הביא ראיות לתשלום החוב. התובע מבקש להסתמך על מכתב הנתבע מיום 28.3.2005 המפרט את הפעולות שבוצעו בחשבונו מיום 1.1.2000 ועד 28.3.2005 שם צוין כי היתרה בחשבון נכון ליום 28.3.2005 הינה 0 ₪ לחובה⁶. נקדים ונאמר כבר עתה כי אין בידינו לקבל את טענת התובע. ראשית, מהמסמך עצמו עולה כי איפוס היתרה

² מוצגים 1 – 2/נ, 4/נ – 6/נ.

³ העתק הבקשה לביטוח קנסות והצמדה והחלטת הנתבע צורף לתיק כמוצג 3/נ.

⁴ עמ' 2 שי 9-4, עמ' 8 שי 13-1, עמ' 10-8 5 לפרוטוקול.

⁵ עמ' 2 שי 11 לפרוטוקול הדיון מיום 3.5.2022.

⁶ 1/ת.

בית הדין האזורי לעבודה חיפה

ב"ל 21-11-2014122-ב"ל 21-06-20150

30 יולי 2024

- מביא בחשבון חיובים וזיכויים עתידיים שנוצרו לאחר שנת 2005 בעקבות הסדר התשלומים שערך התובע בשנת 2017 ו- 2018 ובהמשך קיזוז החוב מקצבת אזרח ותיק כמפורט להלן. הסדר תשלומים מאפס את יתרת החוב כפי שניתן לראות גם בהסדרי התשלומים שנעשו עם התובע בשנים 2017 ו-2018.⁷ שנית, גם מעדותה של הגב' גרובר עולה שהמסמך כולל את ריכוז התנועות בחשבון נכון למועד הפקתו וכי הסדר תשלומים מאפס את יתרת החוב.⁸ שלישי, החוב של התובע נכון ליום 28.2.2005 כולל קנסות והצמדה עמד על סך של 11,218 ₪ ולאחר פנייתו מיום 28.2.2005 לביטול הקנסות וההצמדה הופחת לסך של 8,430 ₪.⁹ אין מחלוקת שבשנת 2005 לרבות בחודשים פברואר-מרץ 2005, התובע קיבל הבטחת הכנסה והוא לא היה מסוגל לפרוע את מלוא סכום החוב בבת אחת. לא הוצג בפנינו הסדר תשלומים שנעשה עם התובע בחודש פברואר או מרץ 2005 והתובע גם לא טען שנעשה הסדר כזה ובכל מקרה, לא התקבלו תשלומים/תקבולים על חשבון החוב עד לשנת 2017.
10. כתוצאה מהמחלה, התובע לא עבד ובשנים 2005 - 2012 קיבל גמלת הבטחת הכנסה.
11. ביום 29.3.2009 נשלחה לתובע תזכורת לתשלום חוב דמי ביטוח שעמד באותו מועד על 15,755 ₪.¹⁰ לטענת התובע, הוא לא קיבל את מכתב התזכורת. נדון בטענה זו בהמשך פסק הדין.
12. ביום 23.5.2016 נשלח לתובע מכתב התראה לפני עיקול בגין חוב בסך 23,382 ₪ וניתנה הרשאה לפי סעיפים 4 ו- 5 לפקודת המיסים (גביה) להיכנס לבנין ולתפוס מיטלטלין. כך גם, ביום 3.7.2016 הוטלו עיקולים על סכומים המוחזקים בידי צד שלישי כגון קופות גמל, קרנות השתלמות¹¹.
13. התובע צבר חוב נוסף בגין אי תשלום דמי ביטוח כמי שאינו עובד עבור השנים 2012 - 2017 בסך כולל של 10,430 ₪.
14. ביום 7.9.2017 הגיש התובע בקשה להפחתת קנסות והצמדה¹². לתובע נערך הסדר תשלומים בשוברים בסך 17,606 ₪ ובאותו מועד התובע שילם סך של 606 ₪ על חשבון החוב. עם זאת, התובע לא חתם על הסדר התשלומים.
15. ביום 23.10.2017 הגיע התובע לגיל פרישה מעבודה המקנה זכאות עקרונית (גיל המותנה) לקצבת אזרח ותיק החל מחודש נובמבר 2017.

⁷ הסדרי התשלומים צורפו לכתב התביעה בהליך הקודם (ב"ל 19-01-48487).

⁸ עמי 41 שי 12-14, שי 39, עמי 42 שי 27-28 לפרוטוקול.

⁹ נ/נ 3.

¹⁰ מכתב התזכורת צורף לתעודת עובד ציבור משלימה של הגב' גרינברג מיום 18.11.2021.

¹¹ נ/נ-4/6.

¹² נספח ג' לסיכומי הנתבע.

בית הדין האזורי לעבודה חיפה

ב"ל 21-11-14122-ב"ל 21-06-20150

30 יולי 2024

16. ביום 9.1.2018 התובע פנה לנתבע לצורך הסדרת החוב באמצעות שוברי תשלום. באותו מעמד התובע הגיש בקשה נוספת להפחתת קנסות והצמדה ובו ביום נחתם עמו הסדר תשלומים במסגרתו הועמד החוב על סך 17,510 ₪ שישולם ב- 134 תשלומים שווים בשוברים. בנוסף, במסגרת הסדר התשלומים, התובע התחייב לשלם את דמי הביטוח השוטפים במועד. בהתאם, ביום 25.1.2018 נשלח לתובע מכתב בדבר תשלומי דמי ביטוח בריאות לתקופה שמחודש אוקטובר 2017 ועד לחודש ספטמבר 2018.
17. התובע שילם את התשלומים שנקבעו בהסדר התשלומים ואולם הוא לא שילם את התשלומים השוטפים עבור דמי ביטוח הבריאות. בחודשים פברואר ואפריל 2018 נשלחו לתובע מסרוני תזכורת בדבר תשלום דמי ביטוח בריאות וביום 28.5.2018 נשלח לתובע מכתב בדבר פיגור בתשלומים לפי הסכם התשלומים ולפיו החוב בגין הפיגור בתשלום נכון למועד הוצאת המכתב עומד על סך 766 ₪ בתוספת קנסות והפרשי הצמדה. כאמור, החוב בדמי ביטוח נובע מאי תשלום דמי ביטוח בריאות בסך 103 ₪ לחודש וזאת מאחר שהתובע הגיע לגיל הפרישה ואולם לא קיבל קצבת אזרח ותיק.
18. ביום 8.7.2018 בוטל הסדר התשלומים. עד לאותו מועד, התובע שילם סך כולל של 1,746 ₪ על חשבון החוב. לאחר ביטול הסדר התשלומים גובה החוב כולל קנסות והצמדה עמד על 35,651 ₪. ביום 24.7.2018 התובע פנה שוב למחלקת הגבייה ולאחר שאושרה בקשתו להפחתת קנסות והצמדה נערך חישוב חדש של גובה החוב שהועמד על 17,687 ₪ ונחתם עמו הסדר תשלומים חדש.
19. ביום 23.8.2018 הגיש התובע תביעה לתשלום גמלת אזרח ותיק ותוספת השלמת הכנסה. התביעה נדחתה בשל חוב שולל גמלה במועד הזכאות בהתאם לסעיף 366(א)(3) לחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה – 1995 (להלן – חוק הביטוח הלאומי או החוק).
20. בחודש 11/2018 ובהתחשב בזכאות התובע להשלמת הכנסה החליט הנתבע לאשר זכאות התובע לקצבת אזרח ותיק החל מחודש 8/2018 (מועד הגשת התביעה) תוך קיזוז הפרש הקצבאות עבור החודשים 8/2018 – 10/2018 בסך 10,372 ₪ מסכום החוב בדמי ביטוח וקיזוז היתרה בסך 6,925 ₪ מהגמלה השוטפת באמצעות 21 תשלומים בשיעור 10% מהקצבה בסך 329 ₪ לחודש. כנגד החלטה זו הגיש התובע תביעה (ב"ל 19-01-48487) שהתנהלה בבית דין זה בפני כב' סגן הנשיא, השופט יגאל גלם (כתוארו אז). במסגרת התביעה עתר התובע לתשלום רטרואקטיבי של קצבת אזרח ותיק החל ממועד הגיעו לגיל 67 בחודש אוקטובר 2017 וכנגד קביעת גובה חוב דמי הביטוח שיוחס לו. לטענתו, החוב בגין התקופה שקדמה לשנת 2005 התיישן ועל כן, החוב בדמי ביטוח עמד ביום 9.1.2018 על סך 10,430 ₪ בלבד ובמועד הגשת התביעה לקצבת אזרח ותיק על סך 9,260 ₪ וזאת לאור התשלומים ששולמו עד לאותו מועד על פי הסדר התשלומים שנחתם עמו. עוד נטען שבגין השנים 2002-2005 התובע הוכר כנכה ולפיכך, היה פטור מדמי ביטוח באותה תקופה וכן כי התובע עמד בהסכם התשלומים שנחתם עמו ולא הייתה כל סיבה לביטולו.

בית הדין האזורי לעבודה חיפה

ב"ל 21-11-14122-ב"ל 21-06-20150

30 יולי 2024

- 1
- 2 21. ביום 2.7.2020 הגיעו הצדדים להסכמה בתיק ב"ל 19-01-48487 שקיבלה תוקף של פסק דין ולפיה
- 3 התובע זכאי עקרונית לגמלת אזרח ותיק וגמלת הבטחת הכנסה החל מחודש 1/2018 (מועד
- 4 החתימה על הסדר התשלומים) ועד לחודש 7/2018 (כולל) וזכאותו של התובע לגמלאות תקבע
- 5 מדי חודש בחודשו בכפוף לקביעת מעמדו והכנסותיו ובהתאם לתנאי הזכאות על פי החוק. לאחר
- 6 הבדיקה, ובמידת הצורך, תבוצע התחשבות עם התובע בכל הנוגע לתשלום וחוב דמי הביטוח.
- 7 במסגרת זו תיערך בדיקה נוספת של גובה חובו של התובע בדמי ביטוח והתובע יוכל להשמיע את
- 8 טענותיו בעניין זה.
- 9
- 10 22. ביום 1.12.2020 ביצע הנתבע, באמצעות סניף פתח תקוה, שם התגורר התובע באותה תקופה,
- 11 "חישוב מחדש" לפיו זוכה התובע רטרואקטיבית בקצבת אזרח ותיק עבור החודשים 1/2018 –
- 12 7/2018 בסך כולל של 16,259 ₪, סכום אשר קוזז במלואו על חשבון החוב במחלקת אזרח ותיק
- 13 ובדמי ביטוח. לתובע לא שולמה גמלת הכנסה בגין אותה תקופה לנוכח הדין הקיים במועד הגשת
- 14 התביעה להשלמת הכנסה¹³. לפי מכתב הנתבע, לאחר הקיזוז נותר לתובע חוב בסך של 8,914 ₪
- 15 (כולל הצמדה) בגין חוב קודם שקיים במערכת.
- 16
- 17 23. ביום 1.3.2021 הגיעו הצדדים להסכמה שקיבלה תוקף של החלטה ולפיה עניינו של התובע יוחזר
- 18 לפקידת התביעות בסניף חיפה על מנת שתבחן את גובה קצבת אזרח ותיק שמגיעה לתובע בגין
- 19 התקופה מחודש 1/2018 ועד לחודש 7/2018, בשים לב לטענת התובע ולפיה החישוב לא הביא
- 20 בחשבון תוספת בת זוג והנתבע ייתן החלטה מנומקת חדשה בעניינו של התובע. כמו כן, התובע
- 21 יוזמן להשמיע את טענותיו לעניין ההתחשבות והחוב הישן, שבנוגע אליו נעשה הסדר התשלומים
- 22 בחודש 1/2018. על החלטת הנתבע לענין גובה החוב כמו גם טענות התובע בדבר קיזוז מהגמלה
- 23 המאוחר לפסק הדין, התובע יהיה רשאי לערער במסגרת תביעה חדשה לבית הדין בתל-אביב
- 24 (בהתאם למקום המגורים של התובע באותה העת).
- 25
- 26 24. בהתאם להסכמת הצדדים, ביום 8.4.2021 התובע פנה לנתבע לבדיקת חוב דמי הביטוח. לטענתו,
- 27 עם קיזוז חוב דמי הביטוח בסך 10,372 ₪ שנעשה ביום 15.11.2018 מקצבאות אזרח ותיק שהגיעו
- 28 לו עבור החודשים אוגוסט – אוקטובר 2018 לא נותר לו חוב בדמי ביטוח והוא זכאי להחזרת כל
- 29 הכספים שנוכו על חשבון החוב לאחר מועד זה. במכתב הנתבע מיום 18.4.2021 נמסר לתובע כי
- 30 החוב בדמי ביטוח בגין השנים 1998-2017 עומד על סך 18,843 ₪, כשנכון למועד המכתב נותרה
- 31 יתרת חוב בסך 1,929 ₪ המקוזזת מידי חודש בסך 240 ₪ מקצבת אזרח ותיק.
- 32
- 33 25. ביום 9.6.2021 הוגשה תביעה (תיק ב"ל 21-06-20150) המתנהלת בפנינו במסגרתה עותר התובע
- 34 למחיקת חוב דמי ביטוח בגין השנים 1998-2005 מחמת התיישנות ולהחזרת הכספים ששולמו

¹³ נספח 1 לכתב התביעה, נספח 7 לסיכומי התובע.

בית הדין האזורי לעבודה חיפה

ב"ל 21-11-14122-21 ל"ב 20150-06

30 יולי 2024

- 1 ו/או נוכח מקצבאות בגין חוב זה. לטענת התובע, הנתבע לא שלח דרישה לתשלום החוב הנ"ל ולא
2 ביצע הליכי גבייה בתקופת ההתיישנות. עוד נטען כי בשנים 2002-2005 התובע היה זכאי לקצבת
3 נכות ועל כן הוא היה פטור מדמי ביטוח באותה תקופה. יצוין כי התובע אינו חולק על גובה החוב
4 המקורי בגין אי תשלום דמי ביטוח לשנים 2000-2005 אלא שכאמור, לשיטתו החוב התיישן
5 והנתבע אינו רשאי לגבות אותו לרבות על דרך הקיזוז מהקצבאות המשולמות לו החל מחודש
6 ינואר 2018.
- 7
- 8 26. בנוסף לחוב דמי הביטוח, במהלך השנים 2018-2021 נוצרו לתובע חובות בגין קבלת גמלת השלמת
9 הכנסה שלא כדין בעקבות יציאות לחו"ל ו/או הכנסות בת הזוג וחוב דמי בריאות בגין שלילת
10 הזכאות להשלמת הכנסה וכפועל יוצא הזכאות לדמי בריאות מופחתים.
11 בשנת 2018 - התובע ובת זוגו יצאו מהארץ במועדים הבאים¹⁴: התובע יצא מהארץ מיום
12 3.1.2019 – 10.3.2018 ; 1.4.2018 – 8.7.2018 ; 20.7.2018 – 26.8.2018 ; 7.10.2018 – 11.12.2018 ; 3.1.2019 –
13 ובת הזוג יצאה לחו"ל בתאריכים: 22.8.2018 – 7.10.2018 ; 2.12.2018 – 3.1.2019.
14 בשנת 2019 – התובע ובת זוגו יצאו לחו"ל כמפורט להלן. התובע יצא מהארץ מיום 12.7.2019 ועד
15 ליום 21.7.2019 ומיום 7.10.2019 ועד ליום 15.10.2019 ובת הזוג שהתה בחו"ל 28.3.2019 –
16 16.4.2019 ; 7.10.2019 – 15.10.2019 ; 19.11.2019 – 26.11.2019.
- 17 כך גם, בשנים 2019-2022, הכנסות בת הזוג עלו על ההכנסה המזכה בתוספת עבור בת הזוג. בשנת
18 2019, הכנסת בת הזוג עמדה על סך של 6,977 ₪; בשנת 2020, הכנסת בת הזוג עמדה על 10,367 ₪;
19 בשנת 2021 הכנסתה עמדה על 11,148 ₪ ובשנת 2022 הכנסתה עמדה על סך של 9,969 ₪. עקב
20 שלילה רטרואקטיבית של השלמת ההכנסה נוצר לתובע גם חוב בדמי בריאות, שכן בהעדר זכאות
21 להשלמת הכנסה, התובע לא היה זכאי לתשלום דמי ביטוח בריאות מופחתים. בגין שנת 2022
22 נותר לתובע חוב בסך כולל של 1,188 ₪ שהופחת מקצבת אזרח ותיק החל מחודש מרץ 2023.
- 23 לשלמות התמונה יצוין כי יצוין כי בגין הקצבאות ששולמו עבור החודשים ינואר-יולי 2018, התובע
24 לא היה זכאי לתוספת בת זוג, מאחר ועד לחודש אוגוסט 2018, בת הזוג לא הייתה במעמד של
25 תושב.
- 26
- 27 27. ביום 26.4.2021 נשלח לתובע ולבא כוחו דאז מכתב ממחלקת גמלאות בסניף פ"ת המפרט את
28 זכויות וחובותיו בגין קצבת אזרח ותיק והשלמת הכנסה, בגין השנים 2018 ועד לחודש 2/2021.
29 לפי המכתב יתרת החוב נכון לאותו מועד עמד על 22,574 ₪¹⁵.
- 30
- 31 28. ביום 7.11.2021 התובע הגיש תביעה בתיק ב"ל 21-11-14122 שעניינה השגות על החלטת הנתבע
32 מיום 1.12.2020 לקזז חוב דמי ביטוח מתשלום רטרואקטיבי של גמלת אזרח ותיק עבור החודשים

¹⁴ מוצג ת/5.

¹⁵ נספח 2 לכתב התביעה בתיק ב"ל 21-11-14122.

בית הדין האזורי לעבודה חיפה

ב"ל 21-11-2021-14122ב"ל 21-06-20150

30 יולי 2024

- 1 ינואר-יולי 2018 וקיזוז החובות בגין גמלת השלמת הכנסה ששולמה שלא כדין עבור השנים 2018
2 – 2/2021 כאמור במכתבה של הגב' סרוסי מיום 26.4.2021¹⁶. בהחלטת כב' הנשיא דאז, השופט
3 קוגן, התיק הועבר לטיפולו וביום 15.2.2022 ניתנה החלטה על איחוד הדיון מטעמים של יעילות
4 הדיון ועל רקע המסכת העובדתית והמשפטית הדומה בשני התיקים.
5
6 29. בתום ישיבת קדם מיום 3.5.2022, ולנוכח הקושי שהתעורר במהלך הדיון לעקוב אחר הקיזוזים
7 והזיכויים מקצבת אזרח ותיק והשלמת הכנסה שמקבל התובע, ניתנה החלטה לפיה הנתבע ימנע
8 מקיזוז כלשהו מקצבת אזרח ותיק והשלמת הכנסה של התובע עד להכרעה בתביעה. עם זאת,
9 הנתבע לא פעל בהתאם להחלטה. ביום 20.3.2023 ניתנה החלטה ולפיה, הנתבע יחזיר בתוך 30
10 ימים את כל הסכומים שקיזזו מגמלתו החל מחודש 6/2022.
11
12 30. ביום 15.1.2023 הודע לתובע על הפסקת תשלום גמלת השלמת הכנסה החל מחודש 1/2023 מאחר
13 והכנסותיו עולות על ההכנסה המותרת שנקבעה בחוק¹⁷.
14
15 **הראיות**
16
17 31. התובע הגיש תצהיר שצורף לכתב התביעה ובמהלך דיון ההוכחות העיד בפנינו בחקירה נגדית.
18 מטעם הנתבע הוגשו תעודות עובד ציבור של גב' תקוה סרוסי, מנהלת בכירה במחלקת זקנה
19 ושאיירים בסניף פתח תקוה; תעודת עובד ציבור של גב' רחלי פרץ, פקידת תביעות במחלקת גביה
20 בסניף הראשי ותעודת עובד ציבור של גב' חיה גרינברג, רכזת גביה בסניף פ"ת ובדיון לפנינו נשמעה
21 בחקירה ראשית ונגדית עדותה של גב' איריס פוקס, מנהלת מחלקת אזרח ותיק בסניף חיפה
22 ועדותה של גב' ברוריה גרובר, סגנית מנהל תחום גביה וביטוח בסניף. יצוין כי לנוכח סעיף 32
23 לחוק בית הדין לעבודה, תשכ"ט – 1969 ועל מנת שלא מצאנו לנכון לאפשר לגב' פוקס ולגב' גרובר
24 להיחקר על תעודות עובד ציבור שניתנו בתיק על ידי גורמים אחרים בנתבע (הגב' סרוסי, הגב'
25 גרינברג והגב' פרץ) בהתחשב בתפקידן ובהסתמכות של תעודות עובד הציבור על מסמכים
26 מהמערכת הממוחשבת של הנתבע.
27
28 32. בסיכומיו¹⁸ טען התובע כי תעודת עובד הציבור של הגב' תקוה סרוסי מיום 31.1.2022 ותעודת
29 עובד ציבור של הגב' רחלי פרץ מיום 18.12.22, אינן קבילות כרשומה מוסדית כמשמעותה בסעיף
30 23 לפקודת הראיות וכי מדובר במסמכים שזויפו על ידי ב"כ הנתבע לנוכח המסמכים הזהים
31 בתעודות. נציין כבר עתה, כי טענה זו נדחית משמדובר במסמכים שהם בגדר רשומה מוסדית
32 העונים על התנאים הקבועים בסעיף 36(א) לפקודת הראיות. בנוסף, טענה של זיוף טעונה הוכחה

¹⁶ נספחים 1-2 לכתב התביעה.

¹⁷ מכתב הנתבע צורף לתיק כמוצג ת/6.

¹⁸ סעיפים 74-70 ו-99-91 לסיכומי התובע.

בית הדין האזורי לעבודה חיפה

ב"ל 21-11-14122-ב"ל 21-06-20150

30 יולי 2024

1 ברף ראיות ורמה מוגברת¹⁹ והתובע לא הציג כל ראיה שמוכיחה את טענתו למעט תהיות והשערות
2 המתבססות על העיכוב בהגשת תעודת עובד ציבור של הגב' רחלי פרץ וזהות הנתונים והטענות
3 בשתי התעודות.

טענות הצדדים

תמצית טענות התובע

8 33. חוב דמי ביטוח בגין השנים 2000 – 2005 התיישן משעה שהנתבע לא שלח לו מכתבי דרישה ולא
9 ביצע הליכי גבייה אקטיביים או על דרך הקיזוז במשך 7 שנים ממועד היווצרות החוב. ביום
10 22.5.2005 הנתבע ביצע עצירת חישוב ורשם את החוב כחוב מסופק. עוד נטען, שהחוב המיוחס לו
11 אינו חוב בדמי ביטוח שלו אלא חוב של העסק שהיה בבעלותו בשנים 2000 - 2002 בגין דמי ביטוח
12 לעובדים ואשר התנהל בסניף הקריות בנפרד מהחוב שלו בדמי ביטוח שהתנהל בסניף חיפה.
13 לטענתו, לנוכח התיישנות החוב בדמי ביטוח, על הנתבע לבטל את החוב בגין השנים 2000-2005
14 ולהחזיר לו את כל הסכומים ששולמו על חשבון החוב וכן לזכותו בקצבת אזרח ותיק מלאה החל
15 ממועד הגיעו לגיל הפרישה בחודש אוקטובר 2017. בסיכומים טוען התובע כי מלכתחילה לא היה
16 צריך ליצור לו חוב בגין אי תשלום דמי ביטוח לנוכח מצבו הרפואי בשנים 2002 – 2005 לנוכח
17 היותו זכאי לקצבת נכות שנשללה ממנו מאחר ונבצר ממנו להגיש תביעה לנכות. בנסיבות אלו היה
18 על הנתבע ליישם את תקנות הביטוח הלאומי (הענקות מטעמי צדק), תשל"ה – 1975 ולשלם לו
19 קצבת נכות או לכל הפחות לבטל את חיובו בדמי ביטוח בגין אותן השנים.

21 34. הנתבע שלל ממנו שלא כדין את הזכאות להשלמת הכנסה בגין יציאות לחו"ל. בשנת 2018 הוא
22 ובת זוגו יצאו לחו"ל רק פעם אחת לאחר אישור תביעתו לקצבת אזרח ותיק מיום 6.11.2018
23 לנוכח העובדה שאישור זכאות לגמלה רטרואקטיבית מחודש ינואר 2018 ניתן רק ביום 1.12.2020
24 בהתאם לפסק הדין בתיק ב"ל 19-01-48487. בשנת 2019 נשללה הזכאות בגין חודש ינואר רק בגין
25 יום החזרה מחו"ל. עוד נטען שהנתבע לא התחשב בהיותו בגיל פרישה המאפשר לצאת לחו"ל עד
26 4 פעמים בשנה ללא פגיעה בתוספת השלמת הכנסה. עוד נטען כי מבחן הכנסה אינו שולל את
27 זכאותו להשלמת הכנסה בשנים 2019 – 2022. לטענת התובע, לפי הוראות ההסכם הקיבוצי החל
28 על דרוג עובדי מעבדה ביוכימאים ומיקרוביולוגים שנחתם בחודש מרץ 2021 שכר היסוד
29 והתוספות מכח ההסכמים הקיבוציים מעמיד את השכר של אשתו על סך 7,675 ₪, שכר הנמוך
30 מההכנסה השוללת השלמת הכנסה. לטענתו, לפי מחשבון הנתבע הוא היה זכאי להשלמת הכנסה
31 בסך 1,181 ₪ ולפיכך, שלילת הזכאות נעשתה שלא כדין.

תמצית טענות הנתבע

¹⁹ ראו למשל: ע"א 3546/10 אליהו מישאלי נ' אולגה קליין (18.4.2012).

בית הדין האזורי לעבודה חיפה

ב"ל 21-11-14122-ב"ל 21-06-20150

30 יולי 2024

- 1
- 2 35. התובע לא הוכיח כי שילם את החוב שנצבר בגין אי תשלום דמי ביטוח לשנים 2000-2005. הנתבע
- 3 שלח לתובע מכתבי דרישה רבים לתשלום החוב ואף נקט בפעולות גבייה אקטיביות ועל כן החוב
- 4 לשנים 2000-2005 לא התיישן ולא חל שיהוי מינהלי המונע את גבייתו. בסיכומים נטען כי התובע
- 5 ויתר על טענת ההתיישנות במהלך דיון ההוכחות ואין הצדקה לאפשר לו לחזור בו מהויתור
- 6 ולהעלות שוב את טענת ההתיישנות, שכן לנוכח צמצום המחלוקת, ב"כ הנתבע לא הציגה בפני
- 7 התובע מכתבים נוספים שנשלחו אליו במהלך השנים בענין חוב דמי הביטוח. לחילופין, וככל
- 8 שיתאפשר לתובע לעמוד על טענת ההתיישנות מבוקש לאפשר לנתבע לצרף לתיק את המכתבים
- 9 הנוספים שצורפו כנספח א' לסיכומים.
- 10
- 11 36. הסכמת הנתבע בתיק ב"ל 19-01-48487 לשלם לתובע קצבת אזרח ותיק והשלמת הכנסה החל
- 12 מחודש ינואר 2018 וזאת בהתחשב במועד הסדר החוב הייתה כפופה לעמידתו ביתר תנאי הזכאות
- 13 כגון מבחן ההכנסות בגיל המותנה, יציאות לחו"ל וכיוצא בזה. החוב של התובע בקצבת אזרח
- 14 ותיק והשלמת הכנסה נוצר עקב אי זכאותו לגמלת הבטחת הכנסה וקבלת גמלה שלא כדין,
- 15 בתקופות שונות ומטעמים שונים בהתאם להוראות החוק, כפי שפורט באופן מפורט במסגרת
- 16 תעודות הציבור שניתנו הן ע"י הגב' תקווה סרוסי והן ע"י הגב' רחלי פרץ.
- 17
- 18 37. בת זוגו של התובע קיבלה מעמד של תושבת ארעית א/5 החל מיום 6.8.2018 ולכן התובע לא היה
- 19 זכאי לתוספת עבורה בחודשים ינואר – יולי 2018. כך גם, זכאות לתוספת השלמת הכנסה תלויה
- 20 במספר הפעמים שהתובע ובת זוגו יוצאים לחו"ל באותה שנה קלדנרית ובמספר הימים שהם
- 21 שוהים בכל נסיעה כאמור בסעיף 14א(1)(ג) לחוק הבטחת הכנסה, התשמ"א – 1980 (להלן – חוק
- 22 הבטחת הכנסה). מאחר ובשנת 2018 יצאו התובע ובת זוגו 6 פעמים מהארץ, כאשר חלק מהימים
- 23 לא היו חופפים, הרי שכל יציאה כזו תיחשב כיציאה נפרדת. (בחודש 12/2018 לתובע ולבת זוגו
- 24 שתי יציאות (אחת ביום 2.12.2018 של בת הזוג, והשנייה ביום 11.12.2018 של התובע), אך סה"כ
- 25 מספר הימים שנלקח הוא 32. גם אם היציאות של התובע ובת זוגו יבחנו החל ממועד הגשת
- 26 התביעה בחודש אוגוסט 2018, בני הזוג יצאו פעם רביעית לחו"ל. בכל מקרה, בני הזוג שהו בחו"ל
- 27 מעל 72 ימים בחו"ל בחודשים אוגוסט – דצמבר 2018. גם בשנת 2019 בני הזוג יצאו מעל 3 פעמים
- 28 בשנה.
- 29
- 30 38. הכנסות בת הזוג בשנים 2019 – 2022 שוללות זכאות להשלמת הכנסה, בהתאם לסעיף 5(ב) לחוק
- 31 הבטחת הכנסה. המחשבון אליו הפנה התובע בסעיף 119 לסיכומיו הינו מחשבון של שנת 2023
- 32 ואיננו רלוונטי לתקופה שבמחלוקת.
- 33
- 34 39. החוב לחודשים 1-3/2023 הינו חוב חדש של ביטוח בריאות בגין החודשים 1-12/2022. בשנת 2022
- 35 התובע שילם דמי ביטוח בריאות מופחתים בסך של 106 ₪ וזאת לנוכח קבלת השלמת הכנסה. עם

בית הדין האזורי לעבודה חיפה

ב"ל 21-11-14122-21 ל 20150-06-21

30 יולי 2024

1 ביטול הזכאות לתוספת השלמת הכנסה לשנת 2022, התובע אינו זכאי לתשלום דמי ביטוח
2 בריאות מופחתים ועל כן הוא חייב בדמי ביטוח בריאות מלאים בסך 205 ₪ לחודש. מכאן, שנוצר
3 לתובע חוב בגין דמי ביטוח בריאות בסך 99 ₪ לחודש (205 ₪ - 106 ₪) ובסך כולל של 1,188 ₪
4 עבור כל שנת 2022. החוב קוזז מהקצבה השוטפת החל מחודש מרץ 2023.

דיון והכרעה

התיישנות חוב דמי ביטוח בגין השנים 2000 - 2005

9
10 40. בהתאם להלכה הפסוקה חוק ההתיישנות, תשי"ח – 1958 (להלן – חוק ההתיישנות) אינו חל על
11 תביעות של המוסד לביטוח לאומי לתשלום דמי ביטוח או החזר גמלה ששולמה ביתר וזאת לנוכח
12 העובדה שהיחסים בין המוסד לביטוח לאומי לבין המבוטחים אינם יחסים חוזיים אלא מערכת
13 של זכויות וחובות שנקבעו בחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], תשנ"ה – 1995 (להלן – חוק
14 הביטוח הלאומי). החיוב בדמי ביטוח אינו נובע ממערכת יחסים חוזית אלא בחיובים שמקורם
15 בהוראות חוק הביטוח הלאומי הנמנה על מערך דיני הביטוח הסוציאלי והמוסד לביטוח לאומי
16 אינו רשאי לוותר על דמי ביטוח או למחוק חוב. לאור הוראות החוק ותכליתו הסוציאלית, חוב
17 דמי ביטוח וגמלת יתר אינו בגדר חוב אזרחי רגיל שחל עליו חוק ההתיישנות.²⁰

18
19 41. ביום 28.7.2014 התקבל בכנסת תיקון מס' 159 לחוק הביטוח הלאומי שנכנס לתוקף ביום
20 1.1.2015. במסגרתו התווסף סעיף 363א לחוק הקובע כללים בדבר התקופה בגינה המוסד לביטוח
21 לאומי רשאי לדרוש חוב דמי ביטוח:

22
23 **"(א) בתוך שבע שנים, לכל היותר, מהמועד לתשלום דמי ביטוח כהגדרתם בסעיף 364(ב),**
24 **ישלח המוסד לחייב בתשלום דרישה לתשלום חוב באמצעות הדואר; לא נשלחה**
25 **דרישה לתשלום החוב בתקופה כאמור, ואם נשלחה – לא ננקטו הליכי גבייה לפי**
26 **פקודת המסים (גבייה), או לא בוצע קיזוז בתוך שבע שנים ממועד הדרישה, לא ייגבו**
27 **דמי הביטוח וכל חוב הנצמח מהם מהחייב בתשלום, לרבות בדרך של קיזוז, ואי**
28 **תשלום לא יפגע בזכויות לקצבה או לגמלה, על אף הוראות כל דין אחר.**

29
30 **"... (ב)**

31
32 42. במסגרת התיקון לחוק נקבעו הוראות תחילה לגבי חובות שקדמו ליום 1.1.2008 וכדלקמן:

33
34 **"(ב) לענין תשלום דמי ביטוח שביום התחילה חלפו שבע שנים וטרם חלפו שש עשרה**
35 **שנה מהמועד לתשלום או מהמועדים החלופיים לתשלום, לפי העניין, המוסד**
36 **ישלח לחייב בתשלום, עד יום כ"ד בסיוון התשע"ו (30 ביוני 2016), דרישה**
37 **לתשלום חוב באמצעות הדואר; לא נשלחה דרישה לתשלום החוב, לא ננקטו הליכי**
38 **גבייה לפי פקודת המסים (גבייה) או לא בוצע קיזוז עד המועד האמור, לא ייגבו דמי**
39 **הביטוח וכל חוב הנצמח מהם מהחייב בתשלום, לרבות בדרך של קיזוז, ואי-**
40 **תשלום לא יפגע בזכויות לקצבה או לגמלה, על אף הוראות כל דין אחר.**

²⁰ עב"ל 10-09-1844 המוסד לביטוח לאומי – לבנה חג' (1.4.2015) (להלן – ענין לבנה חג') והאסמכתאות שם.

בית הדין האזורי לעבודה חיפה

ב"ל 21-11-14122-ב"ל 21-06-20150

30 יולי 2024

1
2 (ג) דמי ביטוח וכל חוב הנצמח מהם, שהמועד לתשלוםם או המועדים החלופיים
3 לתשלוםם, לפי העניין, קדמו ליום י"ג בטבת התשנ"ט (1 בינואר 1999) ועד יום
4 פרסומו של חוק זה לא ננקטו הליכים לגבייתם לפי פקודת המסים (גבייה) או לא
5 בוצע קיזוז, לא ייגבו, לרבות בדרך של קיזוז, ואי תשלוםם לא יפגע בזכויות לקצבה
6 או לגמלה, על אף הוראות כל דין אחר".
7

8 43. אין מחלוקת שביום 23.5.2016 הנתבע שלח לתובע מכתב דרישה לתשלום חוב והתראה לפני
9 נקיטת הליכי גבייה וננקטו כלפיו הליכי גבייה לפי סעיפים 4 ו-5 לפקודת המסים (גבייה). כך גם,
10 ביום 3.7.2016 הוטלו צווי עיקול אצל צדדים שלישיים²¹. התובע אישר שהכתובת שאליה נשלח
11 מכתב הדרישה לתשלום החוב והתראה לפני נקיטת הליכי גבייה כמו גם הכתובת לגבייה ניתנה
12 הרשאה לגובה מסים לתפוס נכסי מטלטלין לצורך כיסוי החוב היא כתובת המשרד של החברה,
13 גידמ מהנדסים וארכיטקט ימי בע"מ, שהייתה בבעלותו באותן שנים²². העובדה שמכתב הדרישה
14 וההרשאה לתפיסת מיטלטלין נשלחו לכתובת העסק של התובע ולא למקום מגוריו אינה רלוונטית
15 לצורך קיום הוראת החוק, שכן מטרתה יידוע החייב בדבר קיום החוב הישן וזאת נעשה באמצעות
16 שליחת דרישת החוק לעסקו של התובע. למותר לציין כי התובע עצמו רשם את כתובת המשרד
17 ככתובתו במשרד הפנים בטופס התביעה לקצבת אזרח ותיק שהוגש על ידו לנתבע ביום 23.8.2018.
18 על פי ההלכה הפסוקה, המוסד אינו מחויב לשלוח את המכתבים בדואר רגיל על מנת שתיווצר
19 חזקה עובדתית (הניתנת לסתירה) כי המכתב הגיע לתעודתו תוך פרק זמן סביר²³. התובע לא טען
20 שהמכתב מיום 23.5.2016 לא התקבל במשרדו וממילא לא סתר את קיומה של החזקה. לא נעלמה
21 מעינינו טענת התובע בדיון מיום 3.5.2022 ולפיה המכתב מיום 23.5.2016 לא נשלח אליו, שכן
22 במכתב מופיעה התייחסות לעיסוקו ולמועד תחילת עבודתו ביום 1.7.2018, המאוחרת למועד
23 הנטען למשלוח המכתב. בהקשר זה יצוין כי התובע זנח את הטענה בסיכומיו ובכל מקרה, שוכנענו
24 כמפורט להלן ביחס למכתבים אחרים של הנתבע, כי במועד הפקה מאוחרת של המסמך, המערכת
25 של הנתבע, מעדכנת באופן אוטומטי את פרטי המבוטח בהתאם לנתוניו העכשוויים, כך שאין
26 בנתון זה בפני עצמו כדי לסתור את החזקה ולפיה מכתב ההתראה מיום 23.5.2016 התקבל בעסקו
27 של הנתבע ובפרט לנוכח ההרשאה שניתנה באותו מועד לעיקול מיטלטלין. לפיכך, הנתבע עמד
28 בהוראות החוק בהתאם להוראות המעבר, גם אם הליכי הגבייה לא צלחו באותה העת ודי בכך
29 כדי לקבוע שלא חלה התיישנות על חוב דמי ביטוח בגין השנים 2000-2005.
30

31 44. מעבר לדרוש ולנוכח טענות התובע יצוין כי שוכנענו שהתובע היה מודע לקיומו של החוב קודם
32 למשלוח מכתב ההתראה מיום 23.5.2016 וזאת לנוכח המכתבים הרבים שנשלחו לו במהלך
33 השנים כמתואר בפרק העובדתי לרבות מכתב התזכורת מיום 29.3.2009. התובע הודה בחקירתו

²¹ תע"צ מטעם הגב' גרינברג מיום 7.12.2021 והמסמכים המצורפים לה; סעיף 85 לסיכומי התובע, שם מאשר התובע כי
בחדש יוני 2016 הוטלו עיקולים בגין החוב. בדמי ביטוח.

²² עמ' 5 ש' 27-29 לפרוטוקול.

²³ עב"ל 14-03-41882 הרצל צרור – המוסד לביטוח לאומי (18.5.2015) (להלן – ענין צרור); וראו גם לאחרונה בעב"ל
30510-09-23 אפרת נסימי – המוסד לביטוח לאומי (26.5.2024).

בית הדין האזורי לעבודה חיפה

ב"ל 21-11-14122-ב"ל 21-06-20150

30 יולי 2024

- 1 הנגדית כי במועד משלוח המכתב הוא התגורר בכתובת נטופה 40 בנצרת עילית²⁴. כאמור בענין
2 צרור קיימת חזקה עובדתית ולפיה המכתב התקבל במענו של התובע. יצוין כי התובע לא טען
3 וממילא לא הוכיח כי הייתה סיבה אובייקטיבית שמנעה ממנו לקבל את הדואר כגון תקלה
4 בחלוקת הדואר באזור מגוריו. לטענת התובע, הוא לא קיבל את המכתב והמדובר במסמך מאוחר
5 שהוכן לצרכי ההליך המשפטי, כפי שעולה משם הישוב "נוף הגליל" המופיע בכתובת המכתב.
6 לטענתו, שם העיר השתנה מנצרת עילית לנוף הגליל, רק בשנת 2017 ועל כן לא ייתכן שהמכתב
7 נשלח אליו בשנת 2009. אמנם, צודק התובע כי שם העיר נצרת עילית השתנה ל"נוף הגליל" רק
8 בחודש יוני 2019 ואולם הגב' גרובר הסבירה בעדותה כי בעת הפקה/הדפסה מאוחרת של מסמכים
9 ישנים, מופיע שם העיר המעודכן נכון למועד הדפסת המכתב²⁵. עדותה של הגב' גרובר מתיישבת
10 עם יתר המסמכים של הנתבע המלמדים כי הנתונים במערכת של הנתבע מתעדכנים נכון למועד
11 הפקת המסמכים. כך למשל, גם במסמך הנתבע שכותרתו "כתובות של מבוטח" – מוצג נ/1 אשר
12 הומצא ביום 12.6.2023 כתובת מגוריו המעודכנת לשנים 2007 - 2014 הינה "נוף הגליל". וכך גם,
13 כפי שקבענו לעיל, דו"ח הפעולות שבוצעו בחשבון התובע מיום 1.1.200 ועד ליום 28.3.2005 (מוצג
14 ת/1) כולל חיובים וזיכויים עתידיים המתייחסים לשנים 2017-2021 לרבות העמדת החוב של
15 התובע על אפס לנוכח חתימתו על הסדר התשלומים בשנת 2018 והדפסת המסמך בחודש יוני
16 2021²⁶. זאת ועוד. התובע היה מודע לחוב שלו בדמי ביטוח ובמהלך השנים הוא פנה לנתבע מספר
17 פעמים לצורך הפחתת הקנסות וההצמדה והסדרת החוב, הן בשנת 2005 והן בסמוך להגיעו לגיל
18 הפרישה בחודש ספטמבר 2017.
- 19
- 20 45. מכל מקום, בהעדר מחלוקת לגבי גובה החוב בדמי ביטוח לשנים 2000-2005 ולנוכח קביעתנו
21 ולפיה הנתבע פעל בהתאם להוראות המעבר לתיקון 159 לחוק, אין משמעות משפטית למחלוקת
22 שהתגלעה בין הצדדים לגבי משלוח מכתב התזכורת משנת 2009 ו/או יתר המכתבים שנשלחו
23 בשנים 2000-2005 ובכלל זה המחלוקת בדבר שיוכה של הדרישה לתשלום מיום 2.12.2002 (נ/5)
24 וצו העיקול מיום 24.12.2001 (נ/4) לחוב מעסיקים או לחוב דמי ביטוח.
- 25
- 26 46. באשר לטענת התובע ולפיה מלכתחילה לא היה מקום ליצור לו חוב בגין דמי ביטוח לנוכח מצבו
27 הרפואי בשנים 2002-2005 וזכאותו לקצבת נכות שנשללה ממנו מאחר ונבצר ממנו להגיש תביעה
28 לנכות. יובהר כי שיעור הנכות הרפואית שנקבעה לתובע (20%) אינה מזכה בקצבת נכות בהתאם
29 לסעיף 208 לחוק הביטוח הלאומי. בנסיבות אלו, התובע אינו זכאי להענקה מטעמי צדק לפי סעיף
30 387 לחוק והתקנות שהותקנו בעטיו. בהעדר זכאות לקצבת נכות, התובע אינו פטור מתשלום דמי
31 ביטוח בגין התקופה שלאחר מחלתו מחודש 8/2002 ועד לחודש 12/2004.
- 32

²⁴ עמ' 3 שי 35-39, עמ' 4 שי 1, שי 22-33, עמ' 5 שי 18-26 לפרוטוקול.

²⁵ עמ' 44 שי 3-7 לפרוטוקול.

²⁶ ראו עדותה של הגב' גרובר בעמ' 37 שי 29-39, עמ' 38 שי 35-39, עמ' 39 שי 8-9, שי 35-37, עמ' 40 שי 1-3, שי 16-27, עמ' 41 שי 1-14 לפרוטוקול.

בית הדין האזורי לעבודה חיפה

ב"ל 21-11-14122-ב"ל 21-06-20150

30 יולי 2024

47. אשר על כן, אנו דוחים את טענת התובע להתיישנות חוב דמי ביטוח עבור השנים 2000-2005. כפועל יוצא, אנו קובעים שקיזוז החוב מהקצבאות ששולמו לתובע עבור התקופה שמחודש ינואר 2018 ואילך נעשה כדין.

שלילת הזכאות להשלמת הכנסה בגין יציאות לחו"ל

48. סעיף 14א לחוק הבטחת הכנסה תשמ"א – 1980 (להלן – חוק הבטחת הכנסה) קובע:

- 14א. (א) לא תשולם לזכאי שיצא את ישראל גמלה בעד חודש קלנדרי, אם שהה מחוץ לישראל בכל הימים שבאותו חודש. לענין סעיף קטן זה וסעיפים קטנים (ב) ו-(ג), "זכאי" – למעט זכאי שהוא או בן זוגו הגיעו לגיל פרישה.
- (ב) לא תשולם לזכאי שיצא את ישראל גמלה בעד החודש הקלנדרי שבו יצא (להלן – חודש היציאה) ובעד החודש הקלנדרי שבו חזר לישראל (להלן – חודש השיבה), אם הוא אחד מאלה:
- (1) לפני שיצא את ישראל כאמור, הוא יצא את ישראל פעם נוספת באותה שנה קלנדרית;
- (2) הוא לא היה זכאי לגמלה בעד החודש הקלנדרי שקדם לחודש היציאה.
- ... (ג)
- (ג1) לא תשולם גמלה לזכאי שהוא או בן זוגו הגיעו לגיל פרישה, אם מתקיים האמור בפסקאות (1) או (2) שלהלן – בעד התקופות המפורטות בהן:
- (1) הזכאי ובן זוגו יצאו את ישראל, במצטבר, ארבע פעמים באותה שנה קלנדרית – בעד כל חודש שבו, במלואו או בחלקו, שהו מחוץ לישראל בפעם הרביעית;
- (א1) הזכאי ובן זוגו יצאו את ישראל, במצטבר, יותר מארבע פעמים באותה שנה קלנדרית – בעד כל אחד מהחודשים, באותה שנה קלנדרית שבהם שהו, בכל החודש או בחלקו, מחוץ לישראל;
- (2) הזכאי ובן זוגו יצאו את ישראל, במצטבר, פחות מארבע פעמים באותה שנה ואולם סך הימים בהם שהו מחוץ לישראל באותה שנה קלנדרית עלה על 72 ימים –
- (א) בעד כל אחד מהחודשים, כולם או חלקם, מהיום ה – 73 ועד ליום ה – 100 שבו שהו מחוץ לישראל באותה שנה קלנדרית;
- (ב) בעד כל אחד מהחודשים באותה שנה קלנדרית שבה שהו, בכל החודש, או בחלקו, מחוץ לישראל, אם שהו מחוץ לישראל יותר מ – 100 ימים באותה שנה קלנדרית."

49. הנה כי כן, חוק הבטחת הכנסה קובע כי אדם שהגיע לגיל הפרישה ומתקיימים לגביו מבחני ההכנסה הקבועים בחוק לצורך קבלת גמלת הבטחת הכנסה, לא יהיה זכאי לגמלה אם באותה שנה קלנדרית יצא עם בן זוגו מחוץ לישראל מעל 3 פעמים בשנה, או אם שהה מחוץ לישראל מעל 72 ימים. שלילת הגמלה כאמור נעשית בעד כל אחד מהחודשים באותה שנה קלנדרית שבו שהו הזכאי ובן זוגו, בכל חודש או בחלקו, מחוץ לישראל החל מהפעם הרביעית או מעל היום ה – 73 בחו"ל וככל שהשהייה המצטבר בחו"ל עולה על 100 ימים בשנה, תישלל כל תקופת השהייה בחו"ל במהלך השנה.

בית הדין האזורי לעבודה חיפה

ב"ל 21-11-14122-ב"ל 21-06-20150

30 יולי 2024

50. בענייננו, לפי דו"ח כניסות ויציאות מהארץ של התובע ואשתו²⁷, בשנת 2018, התובע יצא מהארץ
 4 פעמים בתאריכים הבאים: 10.3.2018 – 1.4.2018; 8.7.2018 – 20.7.2018; 26.8.2018 –
 7.10.2018; 11.12.2018 – 3.1.2019 ואשתו יצאה לחו"ל בתאריכים: 22.8.2018 – 7.10.2018;
 2.12.2018- 3.1.2019. בהתחשב במועד הזכאות לגמלת השלמת הכנסה בהתאם לדין הקיים
 במועד הגשת התביעה, התובע זכאי לגמלת השלמת הכנסה החל מראשון בחודש שבו הוגשה
 התביעה היינו מחודש אוגוסט 2018. מכאן, שממועד הזכאות להשלמת הכנסה בחודש אוגוסט
 2018 התובע ואשתו יצאו פעמים לחו"ל. אמנם, אשתו של התובע יצאה לחו"ל מספר ימים לפניו
 ואולם, בני הזוג חזרו ביחד וכל תקופת השהות של התובע בחו"ל חופפת לשהות של אשתו בחו"ל.
 לפיכך, יש לראות ביציאות של התובע ואשתו כשתי יציאות בלבד שאינן שוללות את הזכאות
 להשלמת הכנסה. כך גם, בניגוד לטענת הנתבע, בניכוי יום היציאה לחו"ל ויום החזרה לארץ,
 התובע ואשתו שהו בחו"ל במצטבר 72 ימים בחודשים אוגוסט-דצמבר 2018. אשר על כן, התובע
 היה זכאי להשלמת הכנסה בחודשים דצמבר 2018 וינואר 2019 ועל הנתבע להשיב לתובע את
 הסכום שקוּזז ממנו כאמור בתע"צ של הגב' רחלי פרץ מיום 18.12.2022.

51. בשנת 2019 – התובע ובת זוגו יצאו לחו"ל כמפורט להלן. התובע יצא מהארץ מיום 12.7.2019 ועד
 ליום 21.7.2019 ומיום 7.10.2019 ועד ליום 15.10.2019 ובת הזוג שהתה בחו"ל 28.3.2019 –
 16.4.2019; 7.10.2019 – 15.10.2019; 19.11.2019 – 26.11.2019. מכאן, שבמהלך שנת 2019
 התובע ואשתו יצאו 4 פעמים בחו"ל, כך שנשללת הזכאות להשלמת הכנסה זוגית בגין חודש
 נובמבר 2019. מעיון בתע"צ של הגב' רחלי פרץ המפרטת את החובות של התובע עולה כי הנתבע
 שלל מהתובע את השלמת ההכנסה לחודש אוקטובר 2019 למרות שהיה מדובר ביציאה שלילית
 לחו"ל באותה שנה קלנדרית. יצוין כי הנתבע ייחס לבת הזוג יציאה בחודש ינואר 2019 בעוד
 שהמדובר ביציאה שבוצעה בשנת 2018. אשר על כן, הנתבע ישלם לתובע את סכום השלמת
 ההכנסה שקוּזז או לא שולם בגין השלמת הכנסה זוגית לחודש אוקטובר 2019 ואת מענק החימום.

שלילת זכאות להשלמת הכנסה בגין הכנסות בת הזוג בשנים 2019 – 2022

52. מתעודת עובד ציבור של הגב' רחלי פרץ עולה כי בשנת 2019 הכנסות בת הזוג מעבודה עמדו על
 6,977 ₪; בשנת 2020 על סך 10,367 ₪; בשנת 2021 על סך של 11,148 ₪ ובשנת 2022 על סך של
 9,969 ₪. המדובר בהכנסות השוללות את הזכאות לגמלת השלמת הכנסה, שכן המדובר בהכנסה
 העולה על הזכאות להשלמת הכנסה. כפי שנפסק, חוק הבטחת הכנסה מהווה חלק ממדיניות
 כלכלית חברתית אשר נועדה להבטיח כרשת מגן אחרונה של אמצעי מחייה מינימאליים למי
 שנעדר אמצעים כאלה וזאת כחלק מהזכות החוקתית לקיום אנושי בכבוד²⁸. עם זאת, הזכאות

²⁷ ת/5.

²⁸ בג"צ 10662/04 סלאח חסן – המוסד לביטוח לאומי, פ"ד סה (1) 752; עב"ל 10-04-10-31641 מוחמד קוזלי - המוסד לביטוח לאומי (6.3.2012) (להלן – ענין קוזלי).

בית הדין האזורי לעבודה חיפה

ב"ל 21-11-14122-ב"ל 21-06-20150

30 יולי 2024

1 לתשלום גמלת הכנסה מותנה בתנאים שנקבעו בחוק ובכלל זה מבחן ההכנסות, שתכליתו להעניק
2 את הגמלה רק למי שאכן אין לו הכנסה מספקת לצורך מילוי צרכיו הבסיסיים ואף אין באפשרותו
3 להפיק הכנסה כאמור²⁹. הנחת המוצא היא שבעל רכוש אינו זקוק לקצבה צנועה כדי לשמור על
4 רמת קיום מינימלי³⁰.

5
6 53. טענות התובע לגבי המשכורת של בת זוגו לא נתמכו בראיות. התובע צירף לסיכומיו תלוש משכורת
7 בודד של אשתו לחודש אוקטובר 2022 המלמד על משכורת כוללת בסך 8612 ₪ (ברוטו). מעבר
8 לכך, שהמדובר בתלוש בודד, טענות התובע לגבי גובה השכר של בת זוגו מתבססות רק על גובה
9 שכר היסוד המשולב והתוספות הקיבוציות ואינן מביאות בחשבון רכיבי שכר נוספים כגון שעות
10 נוספות/פרמיה וכיוצא בזה, כאשר התובע עצמו ציין בדיון מיום 3.5.2022 כי אשתו, עובדת מעבדה
11 ובתקופת הקורונה היא עבדה שעות נוספות ולפיכך משכורתה עלתה³¹. אין בידינו לקבל את הפניית
12 התובע לסכום הזכאות להשלמת הכנסה לפי מחשבון הנתבע³². התובע מסתמך על מחשבון השלמת
13 הכנסה לקצבת אזרח ותיק לשנת 2023, מועד המאוחר לשנים שבמחלוקת, באופן המשפיע על גובה
14 ההכנסה השוללת וכן מתעלם מרכיבי שכר מעבר לשכר היסוד והתוספות הקיבוציות.

15
16 54. הגב' פוקס העידה בחקירתה הנגדית כי בדיקת הזכאות להשלמת הכנסה נבדקת פעם בשנה באופן
17 רטרואקטיבי ומכאן החובות שנוצרו לתובע בגין שלילת השלמת הכנסה בדיעבד על רקע
18 ההכנסות הגבוהות של בת זוגו³³. עדותה של הגב' פוקס עולה בקנה אחד עם המסמכים שהוגשו
19 מטעם הנתבע לרבות צעודות עובד ציבור בנוגע למועד היווצרות החוב ותקופת החוב. אשר על כן,
20 הנתבע קיזז כדין את תוספת השלמת הכנסה ותוספת בת הזוג לקצבת הזקנה ששולמה לתובע וזאת
21 לנוכח גובה ההכנסות מעבודה של אשתו.

חוב דמי בריאות

22
23
24 55. דמי ביטוח בריאות מנוכים מקצבת אזרח ותיק. מי שמקבל קצבת אזרח ותיק בתוספת השלמת
25 הכנסה זכאי לתשלום מופחת של דמי ביטוח בריאות. לפיכך, בגין התקופות בהן נשללה זכאות
26 התובע בדיעבד להשלמת הכנסה, נוצר חוב בגין השלמת דמי ביטוח הבריאות מ – 106 ₪ לחודש ל
27 – 205 ₪ דמי ביטוח בריאות מלאים לחודש ובסך כולל של 1,188 ₪ עבור כל שנת 2022. לפיכך, לא
28 נפל פגם בקיזוז חוב דמי הבריאות מהקצבה של התובע החל מחודש 3/2023.

סוף דבר –

²⁹ עב"ל 13-01-33638-01 אהמד מוקטרן - המוסד לביטוח לאומי (10.4.2014) (להלן – ענין מוקטרן).

³⁰ עב"ל 1078/00 מוחמד פואז - המוסד לביטוח לאומי, פד"ע לו 23.

³¹ עמ' 5 ש' 7-8 לפרוטוקול מיום 3.5.2022.

³² נספח 36 - 2 לסיכומי התובע

³³ עמ' 35 ש' 5-15 לפרוטוקול.

בית הדין האזורי לעבודה חיפה

ב"ל 21-11-21-14122-ב"ל 21-06-20150

30 יולי 2024

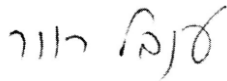
1 56. התביעה מתקבלת באופן חלקי, כך שהנתבע ישלם לתובע בתוך 30 ימים את הסכומים בגין
2 השלמת הכנסה שקוזזו ממנו או לא שולמו בגין החודשים דצמבר 2018, ינואר 2019, אוקטובר
3 2019 ומענק חימום כאמור בסעיפים 51-50 לפסק הדין.

4 יתר רכיבי התביעה בגין התיישנות חוב דמי ביטוח לשנים 2000-2005 והקיצוזים הנוספים
5 מקצבאות התובע – נדחים.

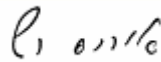
6
7 57. בנסיבות הענין, הנתבע יישא בהוצאות התובע בסך 1,500 ₪ שישולמו בתוך 30 ימים ממועד פסק
8 הדין.

9
10 58. זכות ערעור לבית הדין הארצי לעבודה בתוך 30 ימים ממועד קבלת פסק הדין.

11
12
13
14 **ניתן היום, כ"ד תמוז תשפ"ד, (30 יולי 2024), בהעדר הצדדים ויישלח אליהם.**

15
16
17
18

גב' ענבל רוור
נציגת מעסיקים

איריס רש, שופטת

מר דוד שמחוני
נציג עובדים